

létre. Ha pl. nem megbízott pénzintézetnél fizetek be conto sospesora külföldi részére, úgy ennek az összegnek kifizetését azon az alapon, hogy az illető nem volt jogosítva a pénzt átvenni, bizonyára nem lehet megtagadni.

Az import és exportügyletek fölöttébb szövevényes szabályozása s a lebonyolítás nehézségei következtében igen gyakran állanak elő oly helyzetek, hogy a felek anticipálják az elnyerendő engedélyt. A cselekmény akkor, midőn elkövetett, még tilos s csak később lesz megengedett. Ebben az esetben a tilosság összes következményeit levonni bizonyára helytelen volna.

Visszatérünk a 6370/1931. M. E. r. által megállapított semmisségre. Találóaan kérde Huppert Leó: (Polg. Jog, 1932: 119.) „Mit jelent ez a rendelkezés magyar kereskedő külföldi tartozására applikálva? Jelenti-e azt, hogy a magyar kereskedőnek a külföldi bejelentett, felajánlott és felében felszabadított letétjéből történt átutalása a külföldi bankcéghoz semmis? És mit jelent ez a semmisség? Azt, hogy még egyszer tartozik fizetni? És ha igen, kinek? Vagy jelenti-e azt, hogy a semmisség következményei gyanánt az eredeti állapot helyreállítandó? És a magyar kereskedő a külföldi bankcégtől fizetményét visszakövetelheti? Vagy esetleg jelenti azt, hogy ha a külföldi cég őt újból perli és ő a történt fizetést igazolja, anélkül, hogy egyidejűleg a bizottság hozzájárulását igazolta volna, hogy akkor újból marasztaltatik?”

Mindezekből azt a következtetést vonhatjuk le, hogy a devizatilalmak megszegése esetén a semmisséget mint általános szabályt kimondani nem szabad. Ha oly ügyletről van szó, amelynél még egyik fél sem teljesített, úgy az ügylet semmissége vagy érvénytelenítése nem idézhet elő nagyobb igazságtalanságokat. Ha azonban a teljesítés megtörtént, a tilalmak folytán kimondott semmisségnél fölöttébb vigyáznunk kell arra, hogy méltánytalan eredmények ne álljanak elő.

Nem kétes, hogy a tilalmak kijátszását célzó ügyletekkel szemben a semmisség és különösen annak következményei érvényesítendőek, de a mértéket itt is be kell tartanunk.

JOGALKOTÁS.

Uj jogszabályok.

Gazdasági cselédek szolgálati idejének meghosszabítása. A gazdaság és gazdasági cseléd közötti jogviszony szabályozásáról szóló 1907: XLV. t.-c. 7. §-a szerint a gazdasági cseléddel kötött szerződés, más kikötés hiányában, egy évre szól, sőt az éves szerződést, ha két hónappal a szolgálati idő eltelte előtt egyik fél sem nyilatkoztatja ki azt, hogy a szerződést megújítani nem akarja, ugyanazon feltételekkel még egy évre meghosszabbítottnak kell tekinteni.

Az éves gazdasági cselédek szolgálati idejének rendkívüli meg-

hosszabbítása tárgyában kelt 9100/1934. M. E. sz. r., amely 1934. október 21. napjával lépett életbe, és amely e cselédek megélhetését legalább is a télen át biztosítani kívánja, kimondja, hogy a gazda és a gazdasági cseléd közt fennálló azoknak az éves szerződéseknél az időtartama, amelyek a jelen rendelet hatálybalépése és 1935. március 31. napja közötti időben végződnek, 1935. március 31. napjáig meghosszabbíthatók. Ehhez képest az ily szerződést a gazdának vagy gazdasági cselédnek a szerződés lejáta előtt legalább két hónappal tett nyilatkozatával csak 1935. március 31. napjával lehet megszüntetni.

Előbbi rendelkezések nem nyerne alkalmazást: 1. a juhász (juhászbojtár) tennivalóinak ellátására irányuló szerződésekre; 2. a szőlő- vagy kertgazdaságban (dohánykertészetben) alkalmazott gazdasági cseléd szerződésére; 3. ha a szolgálati szerződést a gazda a gazdaság haszonbérbeadása vagy a haszonbérleti viszony megszűnése miatt szünteti meg, vagy ha a szerződésnek az eredetileg megállapított időpontban való megszűnését a gazdálkodó személyében egyéb okból beálló változás az eddigi gazda érdekében indokolja; és végül 4. ha akár a gazda, akár a gazdasági cseléd a szolgálati viszony megszűnése utáni időre a jelen rendelet hatálybalépése előtt vállalt kötelezettségének a rendelet fenti rendelkezéseinek alkalmazása esetében nem tehetne eleget.

A rendelet a fenthivatkozott törvényhelyek érvényét a további időre nem érinti.

A vagyonátruházási illetékekről szóló 1920:XXXIV. t.-c. 23. §-a: a vagyonátruházási illetékekért fennálló dologi kezességet részletesen szabályozza. E törvényhelyet részben módosítja, részben kiegészíti és ezért — a toldás-foldás elkerülése céljából formailag is — hatályon kívül helyezi a 8900/1934. M. E. sz. r.

A törvény szerint a vagyonátruházási illeték az illeték tárgyait csakis szigorúan az *illetéktőke* erejéig terhelte törvényes zálogjoggal; a rendelet e törvényes zálogjogot kiterjeszti az illeték kamataira is. Így segített magán a rendeletalkotás azon állandó bírői — és pedig úgy rendes bírósági, mint közigazgatási bírósági — gyakorlattal szemben, amely törvény rendelkezését nem engedte kiterjesztőleg értelmezni és a törvényes zálogjogot szigorúan csakis a tőke erejéig fennállónak ismerte el.

Az változatlanul áll továbbra is, hogy a törvényes elsőbbség a behajtási költségekre, bírságokra és egyéb járulékokra nem terjed ki, ezek tehát csak a bejegyzés rangsorában elégíthetők ki.

Változatlanul maradt továbbra az a rendelkezés is, hogy az ingatlant terhelő öröklési, ajándékozási és ingatlanvagyonátruházási illeték két évig telekkönyvi bejegyzés nélkül is megelőzi az ingatlant terhelő magánjogi követeléseket. De a szabály egy további elágazásában változás állott be és pedig ugyancsak in favorem aerarii.

Míg ugyanis a törvény 23. §-ának 4. bek.-e szerint, ha a vagyonát-